

İNSAN HAKLARI AVRUPA MAHKEMESİ

320
4.5.2001

Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanan basın bildirisi

HUGH JORDAN V. BİRLEŞİK KRALLIK
McKERR V. BİRLEŞİK KRALLIK
KELLY & DİĞERLERİ V. BİRLEŞİK KRALLIK
SHANAGHAN V. BİRLEŞİK KRALLIK
DAVALARI İÇİN KARARLAR*

İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi, takip eden dört davada vermiş olduğu kararlar¹ için bugün yazılı bildirimde bulunmuştur:

Hugh Jordan v. Birleşik Krallık (başvuru numarası 24746/94),
McKerr v. Birleşik Krallık (28883/95),
Kelly & Diğerleri v. Birleşik Krallık (30054/96),
Shanaghan v. Birleşik Krallık (37715/97).

Mahkeme, oy birliğiyle;

- İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin **2. Maddesinin** (yaşam hakkı), ölüm olaylarının şartlarına dair uygun bir soruşturma yapılmaması sebebiyle, **dört dava bakımından da ihlal edildiğine;**
- **6. Maddenin 1. fıkrasının** (adil yargılanma hakkı) Hugh Jordan ve Kelly & Diğerleri davaları bakımından **ihlal edilmediğine;**
- **14. Maddenin** (ayrımcılık yasağı) **dört dava bakımından da ihlal edilmediğine;**
- **13. Maddenin** (etkili başvuru hakkı) **dört dava bakımından da ihlal edilmediğine** karar vermiştir.

---

* Bu basın bildirisi İngilizce'den Türkçe'ye Avrupa Birliği'nin Hafıza Merkezi tarafından gerçekleştirilen Ağır İnsan Hakları İhlallerinde Cezasızlıkla Mücadele projesi kapsamındaki finansal desteğiyle Anasaya Gündemi işbirliğiyle Polat Yamaner tarafından tercüme edilmiştir.

¹ İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 43. Maddesi kapsamında, Bir Daire kararının verildiği tarihten itibaren üç ay içinde ve istisnai durumlarda, dava taraflarından her biri davanın 17 üyeli Büyük Daire'ye gönderilmesi talebinde bulunabilir. Bu durumda beş hâkimden oluşan bir panel davanın, Sözleşme'nin ve Protokollerinin yorumlanması ve uygulanması yönünde ciddi bir belirsizlik olup olmadığı ya da genel önemden kaynaklı ciddi bir sorunun doğup doğmadığı ile ilgili olarak, Büyük Daire'nin kesin kararı vermesi için incelemede bulunmaktadır. Eğer ki bahsi geçen belirsizlikler ya da sorunlar ortada bulunmuyorsa, panel söz konusu reddeder ve karar kesinleşir. Bunun haricinde, Daire kararları üç aylık sürenin dolması ya da tarafların gönderme talebinde bulunmaktan feragat etmesi halinde de kesinleşebilmektedir.

Sözleşme'nin 41. Maddesi (adli tazmin) kapsamında, Mahkeme her başvurucuya manevi zararları için 10,000 İngiliz Sterling'i ("GBP") ödenmesine; masraf ve giderler bakımından Hugh Jordan'a 30,000 GBP, Jonathan McKerr'e 25,000 GBP, *Kelly & Diğerleri* davasındaki başvurucuların hepsine toplamda 30,000 GBP ve Mary Shanaghan'a 20,000 GBP ödenmesine karar vermiştir (Kararlara yalnızca İngilizce dilinde ulaşılabilir).

1. Davaya Konu Olaylar

Hugh Jordan – Hugh Jordan, 1941 doğumludur, İrlanda ve Birleşik Krallık çifte vatandaşlığı bulunmakta ve Belfast, Kuzey İrlanda'da yaşamaktadır.

25 Kasım 1992 tarihinde, başvurucunun oğlu Pearse Jordan, 22 yaşında iken, silahsız vaziyette iken, arkasından üç defa vurulmuş ve Belfast'ta, Ulster Kraliyet Polisi (*Royal Ulster Constabulary*, "RUC") tarafından öldürülmüştür. 16 Kasım 1993 tarihinde, Başsavcılık (*Director of Public Prosecutions*, "DPP") kovuşturma aşamasına geçilmesi için yeterli delil bulunmaması sebebiyle takipsizlik kararı vermiştir. 4 Ocak 1995 tarihinde, Koroner² ölüm olayı ile ilgili bir soruşturma başlatmıştır. Koroner'in, tanık beyanlarına aile tarafından öncelikli erişim sağlanması talebini reddetmesi ve RUC tanıklarına gizlilik kararını kabul etmesi üzerine başvurucu soruşturma ile ilgili denetim yapılması için yargı yoluna başvurmuş, bu sebeple soruşturma 26 Mayıs 1995 tarihinde sonlanmıştır. Soruşturmaya ilişkin dava derdest durumdadır. 7 Aralık 1992 tarihinde, başvurucu haksız fiil sebebiyle ölüm olayı yaşandığı iddiasıyla hukuk davası açmıştır. Bu dava keşif aşamasındadır.

McKerr – Jonathan McKerr 1974 doğumlu bir İrlanda vatandaşıdır, Lurgan, Armagh, Kuzey İrlanda'da yaşamaktadır.

11 Kasım 1982 tarihinde, başvurucunun babası Gervaise McKerr, iki yolcu Eugen Toman ve Sean Burns ile birlikte araba sürmektedir. Kendileri silahsızdır. İddia edildiği üzere, RUC yetkilileri tarafından arabaya 109 el ateş edilmesi sebebiyle, üç kişinin tamamı öldürülmüştür. Üç yetkili Eugen Toman cinayeti için kovuşturulmuştur. 5 Haziran 1984 tarihinde hâkim, kovuşturma neticesinde suçun oluştuğunu gösteren delilleri yetersiz görmüş ve yetkililere beraat kararı vermiştir. 24 Mayıs 1984 tarihinde, o zamanki Greater Manchester Komiserliği Baş Komiser Yardımcısı John Stalker, söz konusu olay ve RUC yetkilerinin öldürücü güç kullanımı ile ilgili iki diğer olay ile ilgili soruşturmanın başı olarak atanmıştır. Kendisi sonradan West Yorkshire Komiserliği Baş Komiseri Colin Sampson ile değiştirilmiştir. 23 Mart 1987 tarihinde son soruşturma raporları RUC ve DPP'ye sunulmuştur. Avam Kamarası'nın (*House of Commons*) bir beyanı sırasında Başsavcılık kovuşturma aşamasına geçilmeyeceğini duyurmuştur.

---

² [Ç.N: Koronerler, açıklama getirilememiş ölüm olaylarıyla ilgili soruşturma başlatma yetkisine sahip, belirli bir yetkinlikteki avukat ya da doktorlardan oluşan kamu görevlileridir.]

4 Haziran 1984 tarihinde, üç kişinin nedeni bilinmeyen ölümleri ile ilgili [Koroner tarafından] bir soruşturma başlatılmıştır. 9 Kasım 1988 ve 5 Mayıs 1994 tarihlerinde, Kuzey İrlanda Bakanlığı Stalker ve Sampson raporlarını da kapsayacak şekilde, hassas güvenlik riski içeren belgelerinin yayımlanmasını yasaklayan bir kamu düzeni muafiyet belgesi düzenlemiştir. Stalker ve Sampson soruşturma belgelerini almak için yaptığı başarısız girişimin akabinde Koroner, 8 Eylül 1994 tarihinde soruşturmayı sonlandırmıştır. 19 Ağustos 1991 tarihinde başvuruçuların annesi tarafından başvuruçunun babasının ölümüne dair hukuk davası açılmıştır. Sürece ilişkin başka bir adım atılmamıştır.

Kelly & Diğerleri – Dokuz başvuruçunun tamamı İrlanda vatandaşıdır. Vincent Kelly 1926 doğumlu ve Dungannon, County Tyrone’da yaşamaktadır; Kevin McKearney 1924 doğumlu ve Moy, Co. Tyrone’da yaşamaktadır; Amelia Arthurs 1941 doğumlu ve Dungannon, Co. Tyrone’da yaşamaktadır; Letitia Donnelly 1936 doğumlu ve Dungannon, Co. Tyrone’da yaşamaktadır; Mary Kelly 1936 doğumlu ve Dungannon, Co. Tyrone’da yaşamaktadır; Annie Gormley 1926 doğumlu ve Dungannon, Co. Tyrone’da yaşamaktadır; Patrick O’Callaghan 1913 doğumlu ve Benburb, Co. Tyrone’da yaşamaktadır; Carmel Lynagh 1934 doğumlu ve Clones’da yaşamaktadır ve Brigid Hughes, 1946 doğumlu ve Moy, Co. Tyrone’da yaşamaktadır.

8 Mayıs 1987 tarihinde 24 asker ve üç RUC yetkilisi Loughgall RUC bölgesinde sürpriz bir terör saldırısını önlemek için bir tuzak kurmuştur. Geçici İrlanda Cumhuriyeti Ordusu’nun (*Provisional Irish Republican Army, “IRA”*) silahlı bir bölüğünün, yüklü miktarda patlayıcı ile birlikte bölgeye varmasının ardından, IRA’nın sekiz üyesi (Patrick Kelly, Michael Gormley, Seamus Donnelly, Patrick McKearney, James Lynagh, Eugene Kelly, Declan Arthurs, Gerard O’Callaghan) öldürülmüştür. Dokuzuncu bir kişi, Antony Hughes ise, yoldan geçen bir sivil olarak güvenlik güçlerinin kurşunları ile öldürülmüştür. 2 Aralık 1988, 20 Mart 1990 ve 2 Mayıs 1990 tarihlerinde ölen kişilerin yedi ailesi hukuk davası açmıştır. 22 Eylül 1990 tarihinde DPP delil yetersizliği sebebiyle takipsizlik kararı vermiştir. Ölen kişilerin yakınlarının, yazılı beyanların delil olarak kabul edilmemesine ilişkin soruşturma denetimi yargı yoluna başvurusu üzerine, 24 Eylül 1990 tarihinde Koroner soruşturmayı sonlandırmıştır. 2 Haziran 1995 tarihinde soruşturma tamamlanmıştır.

Shanaghan – Mary Theresa Shanaghan 1924 doğumlu bir İrlanda vatandaşıdır ve Castlederg, Kuzey İrlanda’da yaşamaktadır.

Başvuruçunun oğlu, Patrick Shanaghan Sinn Fein’in bir üyesidir ve IRA’nın bir üyesi ve terörizm faaliyetlerine dâhil olduğuna ilişkin RUC tarafından şüpheli konumundadır. 1990 Aralık ya da yakın tarihlerde, Patrick Shanaghan RUC tarafından, bir ordu aracından kazaen güvenlik kuvvetlerine ait belgelerin düştüğü, düşen belgeler arasında kendisinin kişisel bilgileri ve fotomontaj işleminden geçirilmiş fotoğraflarını da içeren dökümanlar olduğu

konusunda bilgilendirilmiştir. Sonradan kendisi sadık teröristler tarafından hedef alınmış olabileceğine ilişkin uyarılmıştır. 12 Ağustos 1991 tarihinde Patrick Shanaghan maskeli bir tetikçi tarafından vurularak öldürülmüştür. 26 Mart ila 20 Haziran 1996 tarihleri arasında olaya ilişkin soruşturma yürütülmüştür. 22 Haziran 1994 tarihinde başvuru oğlunun öldürülmesine olayı üzerine aldığı zararlara ilişkin hukuk davası açmıştır.

2. Kararın Özeti³

Şikâyetler

Hugh Jordan – Başvurucu, diğer şikâyetleri saklı kalmak üzere, oğlunun Sözleşme'nin 2. Maddesine aykırı şekilde orantısız güç kullanımı sonucu öldürülmesinden şikâyetçidir. Başvurucu ayrıca 2. Madde kapsamında haksız ölüm olayına ilişkin hiçbir kovuşturmada bulunulmamasından ve 2. Maddenin usuli boyutuyla bağdaşmayacak şekilde, oğlunun ölümüne ilişkin koşulların etkili bir soruşturma ile ele alınmamasından şikâyetçi olmuştur. Soruşturma kapsamının oldukça dar olması, mağdur yakınlarına sağlanan adli yardımın yetersizliği, tanık beyanlarına aile tarafından öncelikli erişimin sağlanmaması ve ateş eden polislerin ifadesinin alınması için zorla getirilmemesi; soruşturma sürecinin eksik yönleri olarak başvuru tarafından özellikle vurgulanmıştır. Başvurucu ayrıca 6. Madde kapsamında oğlunun adil bir yargılanma sürecinden yoksun bırakıldığını, 14. Madde kapsamında Katolik ve milliyetçi kesimden insanların kolluk kuvvetleri tarafından sayıca yüksek miktarlarda öldürülmesinin ve düşük miktarlarda kovuşturma yürütülmesi ile mahkûmiyet hükmü çıkmasının ayrımcılık teşkil ettiğini ve 13. Madde kapsamında bu hususlara ilişkin etkili bir başvuru yolu bulunmadığından şikâyetçi olmuştur.

McKerr – Başvurucu, diğer şikâyetleri saklı kalmak üzere, babası Gervaise McKerr'in Sözleşme'nin 2. Maddesine aykırı şekilde orantısız güç kullanımı sonucu öldürülmesinden şikâyetçidir. Başvurucu ayrıca 2. Madde kapsamında, duruşma hâkiminin taraflılığını açığa vurduğu iddiasından bahisle, diğer iddiaları saklı kalmak üzere, RUC yetkililerine karşı yürütülen kovuşturmada bulunan kusurlardan ve 2. Maddenin usuli boyutuna aykırı bir süreç yürütülmesinden şikâyetçidir. Soruşturma kapsamının oldukça dar olması, mağdur yakınlarına sağlanan adli yardımın yetersizliği, tanık beyanlarına aile tarafından öncelikli erişimin sağlanmaması, kamu düzeni muafiyet belgelerinin kullanımı ve ateş eden polislerin ifadesinin alınması için zorla getirilmemesi; soruşturma sürecinin eksik yönleri olarak başvuru tarafından özellikle vurgulanmıştır. Başvurucu ayrıca 14. ve 13. Maddeler kapsamında da şikâyetçi olmuştur.

Kelly & Diğerleri – Başvurucular, diğer şikâyetleri saklı kalmak üzere, yakınlarının 2. Maddeye aykırı şekilde orantısız güç kullanımı sonucu öldürülmesinden ve operasyonun

---

³ Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmış bu özet Mahkeme'yi bağlamamaktadır.

uygun bir şekilde yürütülmemesi ve kontrol edilmemesinden şikâyetçidir. Başvurucular ayrıca 2. Madde kapsamındaki usuli yükümlülüklere aykırılık sebebiyle şikâyetçi olmuşlardır. Soruşturma kapsamının oldukça dar olması, mağdur yakınlarına sağlanan adli yardımın yetersizliği, tanık beyanlarına aile tarafından öncelikli erişimin sağlanmaması, kamu düzeni muafiyet belgelerinin kullanımı ve ateş eden polislerin ifadesinin alınması için zorla getirilmemesi; soruşturma sürecinin eksik yönleri olarak başvuru tarafından özellikle vurgulanmıştır. Başvurucular ek olarak 6. Madde kapsamında yakınlarının adil bir yargılanmadan yoksun bırakılmaları ve 14. ve 13. Maddelere aykırılık sebebiyle de şikâyetçidir.

Shanaghan – Başvurucu, diğer şikâyetleri saklı kalmak üzere, oğlu Patrick Shanaghan'ın RUC tarafından 2. Maddeye aykırı ve danışıklı olarak öldürülmesinden şikâyetçidir. Başvurucu ek olarak 2. Madde kapsamındaki usuli yükümlülüklere aykırılık sebebiyle, özellikle soruşturma kapsamının oldukça dar olması ve orantısız gecikmelerden bahisle şikâyetçi olmuştur. Başvurucu ayrıca 14. ve 13. Maddeler kapsamında da şikâyetçidir.

Mahkemenin Kararı

2. Madde

Söz Konusu Ölüm Olaylarına İlişkin Birleşik Krallık'ın İddia Edilen Yükümlülüğü

Davaya konu ölüm olaylarına ilişkin Birleşik Krallık'ın iddia edilen yükümlülüğü hususunda, Mahkeme dava konusu olaylara ilişkin bir dizi sorun tespit etmiştir. Mahkeme önüne getirilen hususlar hâlihazırda yerel hukukta derdest durumdadır. Mahkeme maddi gerçekliğin tespitinde çok daha iyi ve donanımlı konumda olan yerel hukuk mahkemelerinde devam eden süreci ikili hale getirecek bir faaliyette bulunmayı düşünmemektedir. Mahkeme, davaya konu olaylar çerçevesinde, her yerel hukuk davasında maddi gerçekliği tespit etmek ve davanın hukuka uygunluğuna ya da ölüm olaylarında kolluk kuvvetlerinin bir haksız fiil işleyip işlemediği ya da ihmalde bulunup bulunmadığında karar verme bakımından hukuk mahkemelerine (*Shanaghan* davasında iddia edildiği gibi) engel teşkil edebilecek bir husus bulunmadığı kanaatinde. Mahkeme ayrıca dava taraflarının sunmuş olduğu belge delillerine dayanarak ölümler için bir sorumluluk neticesine varmanın uygunluğu konusunda ikna olmamıştır. Yazılı belgelerde iddia edilen hususlar sorgu ya da çapraz sorgu ile test edilmemiş ve bu sebeple sorumluluk neticesine varma teşebbüsünde potansiyel olarak yanıltıcı bir temel sağlamaktadır. Söz konusu olaylar, gözaltında ölüm olaylarında ispat külfetinin Devlet üzerine bırakılarak ikna edici ve akla yatkın bir gerekçe aranması durumuyla denk tutulamaz.

Ek olarak Mahkeme, büyük oranda istatistiksel bilgilere ve seçmece deliller temelinde, otuz yılı aşkın bir zaman için güvenlik kuvvetlerinin orantısız güç kullanımının yaygın bir pratiğe işaret ettiği hususunda bir analiz yapmak için hazırlıklı değildir.

Bununla birlikte Mahkeme, hukuka aykırı öldürme iddialarına ilişkin sorumluların tespitine ve cezalandırılmasına cevaz veren soruşturmaların 2. Madde kapsamında yürütülmesinin zorunlu olduğuna dikkat çekmektedir. Mahkeme bu sebeple 2. Maddenin usuli boyutuyla ihlal edilip edilmediği hususunda incelemesine devam edecektir.

2. Maddenin Usuli Boyutu

Her dört dava için de Mahkeme, Devlet yetkilileri tarafından öldürme olaylarında uygun bir incelemenin yapılması için yetkililerin hangi usulü benimsenmesi gerektiğini detaylı olarak belirtmenin Mahkeme'nin görevi olmadığını tespit etmiştir. Her ne kadar ceza davası hâkimlerinin İskoç modeli bir soruşturma yürütebileceği örneği verilmişse de, bu modelin mevcut tek metot olduğunu varsaymak için hiçbir sebep bulunmamaktadır. Ayrıca bütün gereklilikleri sağlayacak birleşik bir usulün benimsenmesi gerekliliğinden de söz edilemez. Eğer maddi gerçekliğe ulaşma amacı ile ceza soruşturması ve kovuşturması birden fazla yetkili makam arasında Kuzey İrlanda'da olduğu gibi paylaştırılmış ise; Mahkeme, yetkililerin ulusal güvenlik ya da diğer soruşturmalar ile ilgili delillerin korunması gibi meşru amaçları dikkate alarak, gerekli güvencelerin ulaşılabilir ve etkili bir şekilde sağlanması şartıyla 2. Madde gerekliliklerinin yerine getirilebileceği kanaatindedir. Bununla birlikte her dört dava için de doğru bir dengeleme gözetilmemiştir.

Hugh Jordan'da Mahkeme, polis memurları tarafından öldürücü güç kullanılmasına ilişkin yürütülen soruşturmalarda şu eksikliklerin bulunduğunu tespit etmiştir:

- olayı soruşturan polis memurlarının, olaya karıştığı söylenen memurlardan bağımsız olmamaları;
- DPP'nin polis memurları ile ilgili takipsizlik kararı vermesine ilişkin gerekçelerin kamusal bir denetime tabi olmaması ve söz konusu kararın gerekçelerine dair mağdur ailelerine hiçbir bilgi verilmemesi;
- Pearse Jordan'a ateş eden polis memurunun soruşturma sürecinde tanık olarak yer almaması gerekirdi;
- soruşturma süreci, suçun ortaya çıkarılabilmesini sağlayacak bir kovuşturma sürecinin korunması anlamına gelecek bir kararın verilmesine ya da hüküm kurulmasına cevaz vermemiştir;
- mağdur ailelerin temsil edilmesi için adli yardım eksikliği ve tanık beyanlarının soruşturma aşamasında görülmesinden önce açıklanmaması, başvuruçuların soruşturmaya katılımını engellemiş ve yürütülen soruşturmada uzun gecikmelere yol açmıştır;

- soruşturma süreci tez vakitte başlatılmamış ve makul bir hızda yürütülmemiştir.

McKerr'de Mahkeme, polis memurları tarafından öldürücü güç kullanılmasına ilişkin yürütülen soruşturmalarda şu eksikliklerin bulunduğunu tespit etmiştir:

- olayı soruşturan polis memurlarının, olaya karıştığı söylenen memurlardan bağımsız olmamaları;
- DPP'nin polis memurları ile ilgili adil yargılamayı etkileme ya da etkilemeye teşebbüs etme gerekçeleriyle takipsizlik kararı vermesi de dâhil olmak üzere, olayla ilgili bağımsız polis soruşturmasına ilişkin kamusal denetimin yokluğu ve mağdur ailelerine hiçbir bilgi verilmemesi;
- soruşturma süreci, suçun ortaya çıkarılabilmesini sağlayacak bir kovuşturma sürecinin korunması anlamına gelecek bir kararın verilmesine ya da hüküm kurulmasına cevaz vermemiştir;
- tanık beyanlarının soruşturma aşamasında görülmesinden önce açıklanmaması, başvuru sahiplerinin soruşturmaya katılımını engellemiş ve yürütülen soruşturmada uzun gecikmelere yol açmıştır;
- kamu düzeni muafiyet belgelerinin kullanılması, davaya konu olağanüstü olayların soruşturma kapsamında incelenmesine engel olmuştur;
- Gervaise McKerr'e ateş eden polis memurunun soruşturma sürecinde tanık olarak yer almaması gerekirdi;
- bağımsız polis soruşturması makul bir hızda yürütülmemiştir;
- soruşturma süreci tez vakitte başlatılmamış ve makul bir hızda yürütülmemiştir.

Mahkeme, RUC soruşturmasının bağımsızlık eksikliği ve devamında gelen [Koroner] soruşturma[sı]nda iddia edilen polis engellemesi bahsi ile şeffaf bir şekilde yürütülmemesi hususlarının, davaya konu usullerin kalbinde yatan temel sorun olduğunu gözlemlemektedir. Yerel mahkemeler [Koroner] soruşturma[sı]nın, davada yer alan çok daha geniş çaptaki konular için uygun yargı müessesesi olmadığını belirtmiştir. Fakat söz konusu eksikliklere ilişkin başkaca bir kamusal, ulaşılabilir başvuru yolu mevcut değildir.

Kelly & Diğerleri'nde Mahkeme, güvenlik kuvvetleri tarafından öldürücü güç kullanılmasına ilişkin yürütülen soruşturmalarda şu eksikliklerin bulunduğunu tespit etmiştir:

- olayı soruşturan polis memurlarının, olaya karıştığı söylenen güvenlik kuvvetlerinden bağımsız olmamaları;
- DPP'nin askerler ile ilgili takipsizlik kararı vermesine ilişkin gerekçelerin kamusal bir denetime tabi olmaması ve söz konusu kararın gerekçelerine dair mağdur ailelerine hiçbir bilgi verilmemesi;

- soruşturma süreci, suçun ortaya çıkarılabilmesini sağlayacak bir kovuşturma sürecinin korunması anlamına gelecek bir kararın verilmesine ya da hüküm kurulmasına cevaz vermemiştir;
- ölen kişilere ateş eden askerlerin soruşturma sürecinde tanık olarak yer almaması gerekirdi;
- tanık beyanlarının soruşturma aşamasında görülmesinden önce açıklanmaması, başvuruçuların soruşturmaya katılımını engellemiş ve yürütülen soruşturmada uzun gecikmelere yol açmıştır;
- soruşturma süreci tez vakitte başlatılmamış ve makul bir hızda yürütülmemiştir.

*Shanaghan'*da Mahkeme, polis memurları tarafından öldürücü güç kullanılmasına ilişkin yürütülen soruşturmalarda şu eksikliklerin bulunduğunu tespit etmiştir:

- Patrick Shanaghan'ın danışıklı olarak öldürüldüğü iddialarına ilişkin hızlı ya da etkili bir soruşturma yürütüldüğüne dair hiçbir ibare bulunmamaktadır;
- olayı soruşturan polis memurlarının, silahlı saldırıyı gerçekleştiren sadık paramiliter kuvvetler ile danışık içinde olduğu iddia edilen güvenlik kuvvetlerinden bağımsız olmamaları;
- DPP'nin danışıklılık iddiası ile ilgili takipsizlik kararı vermesine ilişkin gerekçelerin kamusal bir denetime tabi olmaması ve söz konusu kararın gerekçelerine dair mağdur ailelerine hiçbir bilgi verilmemesi;
- Patrick Shanaghan'ın hedef alınarak öldürülmesi ile ilgili güvenlik kuvvetleri ile danışıklılık iddiası soruşturma kapsamı dışında bırakılmıştır.
- soruşturma süreci, suçun ortaya çıkarılabilmesini sağlayacak bir kovuşturma sürecinin korunması anlamına gelecek bir kararın verilmesine ya da hüküm kurulmasına cevaz vermemiştir;
- tanık beyanlarının soruşturma aşamasında görülmesinden önce açıklanmaması, başvuruçuların soruşturmaya katılımını engellemiştir;
- soruşturma süreci tez vakitte başlatılmamıştır.

Her dört dava için de şeffaflık ve etkililik konularında tespit edilen eksikliklerin, yerel mahkemelerin belirttiği ettiği gibi, şüphe ve söylentileri azaltma amacını karşılamadığı Mahkemece gözlemlenmektedir. Devlet yetkililerinin hesap verilebilirliğini sağlayan uygun usuller, kamu güvenini sağlama ve öldürücü güç kullanımı sonrası ortaya çıkabilecek meşru kaygıları giderme konularında vazgeçilmezdir. Söz konusu usullerin eksikliği, diğer iddiaların yanı sıra, iddia edilen 'öldürmek için vur' politikasında tasvir edildiği üzere yalnızca kötücül güdülerden doğan korkuları kızıştıracaktır.

Bu cihetle Mahkeme, her dört dava için de 2. Maddenin usuli yükümlülüklerine aykırılık bulunduğuna hükmetmiş, bu sebeple 2. Maddenin ihlal edildiğine karar vermiştir.

6. Maddenin 1. fıkrası

Hugh Jordan'da Pearse Jordan'ın vurulması olayının hukuka uygunluğunun, başvuru tarafından başlatılan ve hâlihazırda derdest hukuk mahkemesi sürecine konu olduğunu ve *Kelly & Diğerleri*'nde Loughgall'da dokuz kişinin vurulması olayının hukuka uygunluğunun, beş başvuru aile tarafından başlatılan ve hâlihazırda derdest hukuk mahkemesi sürecine konu olduğunu, Hughes ailesinin hukuk davalarını uyuşmazlık çözümü ile sonlandırdıklarını, diğer ailelerin hukuk mahkemesi yoluna başvurmayı kayda değer bir girişim olarak görmediklerini hatırlayarak; Mahkeme söz konusu olaya ilişkin iddia edilen uygunsuz güdüye dair karar vermek herhangi bir temel olmadığı sonucuna varmıştır.

Her iki davada da, ceza soruşturması usullerinin etkililiği 2. ve 13. Madde kapsamındadır. Bu sebeple 6. Maddenin 1. fıkrası ihlal edilmemiştir.

14. Madde

Her dört dava için de Mahkeme, genel bir politika ya da tedbirin belirli bir grup üzerinde orantısız şekilde zararlı etkiler doğurması halinin, söz konusu grubun özel olarak hedef alınması şart olarak aranmaksızın, ayrımcılık teşkil edebileceğini gözlemlemektedir. Bununla birlikte, her ne kadar güvenlik kuvvetleri tarafından vurulan kişilerin çoğunluğunun Katolik veya milliyetçi kesimden olduğu istatistiksel olarak görünse de, Mahkeme 14. Madde anlamında istatistiksel verilerin ayrımcı bir muameleyi ortaya koymakta tek başına yeterli olmayacağı görüşündedir. Mahkumiyet hükmü ile sonuçlanan dört dava haricinde, ölüm olaylarının güvenlik güçlerinin hukuka aykırı ve orantısız güç kullanımı neticesinde gerçekleştiğine ilişkin Mahkeme önünde herhangi bir delil bulunmamaktadır. Mahkeme bu sebeple 14. Maddenin ihlal edilmediğine karar vermiştir.

13. Madde

Mahkeme, *Hugh Jordan* ve *McKerr*'de başvuru sahiplerinin hâlihazırda derdest hukuk mahkeme süreçleri başlattığını, *Kelly & Diğerleri*'nde yedi başvuru sahibinin hâlihazırda derdest hukuk mahkemesi süreci başlattığını, Hughes ailesinin hukuk davalarını uyuşmazlık çözümü ile sonlandırdıklarını, başka bir ailenin davalarından feragat ettiklerini ve iki ailenin hukuk mahkemesi yoluna başvurmayı kayda değer bir girişim olarak görmediklerini kaydetmektedir. Her üç davada için de Mahkeme, hukuk mahkemesi yolunun iddia edilen orantısız güç kullanımına ilişkin giderim sağlama adına yetersiz kaldığını gösteren herhangi bir bulgu tespit etmemektedir. *Shanaghan*'da başvuru sahibi hâlihazırda derdest olan hukuk mahkemesi sürecini başlatmış olup, Mahkeme başvuru sahibinin oğlunun sadık paramiliter kuvvetler ile danışıklılık içinde öldürülmesi iddiasına karşı hukuk mahkemelerinin giderim sağlamada yetersiz kaldığını gösterecek bir bulgu tespit edememektedir.

Her dört davada da başvuruçuların ölüm olaylarına ilişkin yetkililerin yürüttüğü soruşturmalar ile ilgili şikâyetler yukarıda, 2. Maddenin usuli boyutu altında incelenmiştir. Mahkeme bu husustan kaynaklı ayrı bir sorun olmadığına, bu sebeple 13. Maddenin ihlal edilmediğine karar vermiştir.